

detto, kontrollerer den ikke; men det er netop Feilen, at den ikke gjør det, og man kan ikke fra Frederiksbergs Forhold slutte til hele Landets; ja selv fra Frederiksbergs kunde jeg anføre Exempler paa, at Folk, om hvem man ikke skulde tro det, have ladet deres Børn gaa uden Undervisning til det 10de eller 11te Aar. Jeg tror, man bør fordre i en Lov for at gjøre Skolepligten mindre trykkende for dem, som søle sig trykkede derved, at Alle, som ikke sende deres Børn i en under offentlig Tilsyn staaende Skole, skulle fremstille deres Børn til Examen. Jeg finder ikke deri det allerringeste Nedværdigende for Nogen, det er en billig Fordring, at, hvad enten Faderen er Greve eller Konferentsraad, skulle Børnene møde ved Examen, naar han ikke sender dem i en Skole, hvormed der søres offentligt Tilsyn. Men den anden Fordring, jeg stillede, var den, at jeg tror, at Skolepligten skal have en bestemt Grænse, og jeg kan ikke erkjende, at den Grænse, saaledes som den er sat i § 1, er bestemt. Der staar: „naaet et Maal af Kundskab og Færdighed i de Fag, hvori der efter Skoleplanen undervises i Skolen, som kan anses for nogenlunde tilfredsstillende“; men dette „nogenlunde tilfredsstillende“ er en saare usikker Grænse, som af Skolelærere og Skoleinspektører vil blive sat overmaade forskjellig. Skulde man ikke — det er kun en Hensigt, ikke noget Forslag — kunne begrænse Skolepligten til et vist Aaremaal og sige: Et Barn er skolepligtig fra det 7de til det 14de Aar? Naar Loven tillader, at Skolepligten begynder et Aar tidligere, med det 6te Aar, og slipper et Aar før, saa er man ikke derved kommen til en sikkere Grænse end ved den høist ubestemte Bestemmelse, at Barnet skal have en nogenlunde tilfredsstillende Kundskab i visse Fag, og hvorledes kan man forvise sig derom? Man kan ikke stille bestemte Fordringer, naar man ikke ved Almueskolen indfører Pointsystemet ved Examinerne, hvad jeg vilde finde i høieste Grad urimeligt, og som desuden ikke borger for, at de enkelte Børn, som have lært deres Ting udenad til Examen, bevare Kundskaberne og Færdighederne Livet igennem. Man kan ikke komme til saadan Detailkundskab om, hvad Folk kunne, man kan derfor, naar man har et paalideligt Tilsyn og en dygtig Skolelærer, gjerne lade Børnene møde til Examen — det er jo en Skam ikke at kunne svare godt — men man kan godt fristage dem, naar de have tilbragt et vist Antal Aar i Skolen — Ved § 4 have saa mange ærede Lærere dvallet og tilbøielig udtalt, hvad jeg vilde udtalt, at jeg kun skal tillade mig en ganske kort Bemærkning. Jeg billiger naturligvis fuldstændig, at Skolen inddeles i Forskolen og egentlig Skole, jeg billiger det saa fuldstændig, at jeg tror, at enhver Reform af Skolevesenet uden det vilde være unyttig. Det er efter min Mening den vigtigste Bestemmelse i hele Loven.

Men mon det skulde være rigtigt at holde Børnene 3 Aar i Forskolen? Jeg tvivler høilig derom. Jeg vil ikke tale om Børneantallet, som ogsaa efter min Mening er sat for lavt, ja saa lavt, at mange Kommuner ikke ville kunne overkomme Sagen; men mon det er rigtigt at give Forskolen 3 Guld Børn, hvor der nu er og maa være een Lærer eller Lærerinde, mon ikke Alt det, han kan raade med, er 2 Guld? Ligeledes er jeg fuldkommen overbevist om, at den Bestemmelse i Loven af 1814 om Hverandendagsundervisning er en meget uheldig Bestemmelse. Jeg holder mig overbevist om, at enhver Skolemand og Arbejdsherre vil erkjende, at den Dag, hvor der arbejdes stæflest, er Mandagen, fordi der er Fribag isorveien; men ved at indføre Undervisningen hveranden Dag indfører man tre Mandage hver Uge. Jeg tror, at der vil udrettes Betydeligere i en kortere Skoletid hver Dag end i en længere Skoletid hveranden Dag, selv om Timeantallet blev tilsyneladende det samme, og jeg skulde derfor meget ønske, at man turde gaa et Skridt videre end Lovudkastet og fastsætte en Hverdagsundervisning, selv om det kun er Halvdagsundervisning. Man vil naturligvis svare dertil: Men dersom en Skolelærer, hvor der kun er een Lærer, skal læse med een Klasse om Formiddagen og med en anden om Eftermiddagen, da vil dette aldeles ødelægge ham og slide ham op om saa Aar. Men jeg tror dog, at man først og fremmest bør tænke paa, at det mest aandsfortærende Arbejde er det, at stave med Børnene og lære dem at skrive Bogstaver og Tal, men det bliver Skolelæreren fri for, naar der oprettes Forskoler; han faar Børn, som kunne læse indenad og skrive Bogstaver og Tal, og hans Arbejde bliver derfor mindre trættende end nu, ikke at tale om, at der bør afrydes haade med en kort Fritid og med en Gymnastiktime, hvor Gymnastik kan indføres. Jeg tror fremdeles, det kan overkommes, selv om man satte hele Arbejdstiden til 8 Timer om Dagen, 4 om Formiddagen og 4 om Eftermiddagen, naar man gjør, hvad man vistnok alligevel bliver nødt til, nemlig paa Landet givende ældste Klasse fri i 5 Sommermaaneder. Denne ene store Afbrydelse vil ganske vist gjøre Afbræk i Undervisningen — det er sandt — men naar den kun gjælder for øverste Klasse og man i Stedet for at holde Børnene i Forskolen i 3 Aar, holder dem i øverste Klasse i 3 Aar, saa faae de dog der Undervisning i Alt i 21 Maaneder, thi længere end 5 Maaneder bør Sommerferien ikke vare. Jeg tror, at, naar man giver Skolelæreren den halve Dag fri om Sommeren eller i 5 Maaneder, saa kunne de godt overkomme en Hverdagsundervisning om Vinteren for begge Klasser. Men at han tillige bliver i Stand til at lede Fortættelses skolen, det tror jeg rigtignok ikke. Jeg er bange for, at Fortættelses skolen paa Landet ikke har